

Behovsutredning 2019-2021

Miljöskyddskontoret

Antagen vid MN 2018-09-27, MN § 55 (MR 2018-2313)

Innehållsförteckning

Inledning.....	2
Sammanfattning och bedömning	3
Beräkning av resurser	3
Förutsättningar	5
Beskrivning av vårt ansvarsområde och vad som styr vår verksamhet	5
Nationella och lokala miljömål	5
Lagstiftning	5
Omvärldsanalys	5
Redovisning av behov	7
Avdelningen för miljö och vatten	7
Energi och klimat.....	7
Avdelningen Livsmedel och Hälsa	12
Administrativa uppgifter	19
Administration.....	19
Kommunövergripande uppgifter.....	19
Organisation och ledarskap.....	19

Inledning

Enligt miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos den operativa tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Utredningen ska avse en treårsperiod och den ska ses över årligen eller efter behov. Ett register ska också föras över de verksamheter som behöver återkommande tillsyn. Register för miljöskyddsnämndens tillsynsobjekt uppdateras kontinuerligt i kontorets ärendehanteringssystem Miljöreda. Behovsutredningen täcker in såväl obligatoriska som frivilliga uppgifter för kommunen och vilken tillsyn som slutligen ska genomföras beslutas i den årliga tillsynsplanen. Utifrån behovsutredningen och registret ska tillsynsmyndigheten inför varje verksamhetsår göra en samlad tillsynsplan. Det är miljöskyddsnämnden som beslutar om behovsutredning och tillsynsplan.

I livsmedelslagen anges att kontrollmyndigheten ska ha den kompetens och de resurser som krävs för att utföra kontroll så att lagstiftningen följs inom alla led i livsmedelsproduktionen. Kontrollen ska vara utformad för att säkerställa likriktning och kvalitet. För att klara kraven i lagstiftningen är det viktigt att den operativa kontrollmyndigheten beskriver behovet av offentlig kontroll inom livsmedelskedjan. Kraven på kontrollen finns bland annat i EU-parlamentets och Rådets förordning nr 882/2004. Den operativa kontrollmyndigheten ska ta fram en årlig kontrollplan som ska fastställas av miljöskyddsnämnden.

Behovsutredningen omfattar förutom den tillsyn och ärendehandläggning som ingår i miljöskyddsnämnden uppdragsområde även kommun- och förvaltningsövergripande arbetsuppgifter.

I dokumentet redovisas tillsynsbehovet som tid (timmar) och vid beräkningen av antalet behövda tjänster har Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) schablon att en heltid kan leverera 1000 timmar tillsyn använts. Detta för att enkelt kunna relatera till hur många medarbetare det finns behov av på miljöskyddskontoret. I behovsutredningen redovisas inga avvägningar eller prioriteringar.

Sammanfattning och bedömning

Bedömningen av resursbehovet för nämndens tillsyn och kontroll 2019-2021 baseras på föregående behovsutredning, pågående verksamhet och den erfarenhet och kunskap som finns hos nämnden och på förvaltningen om de lokala förhållandena. Tillsynen är inriktad på att sträva efter att de nationella, regionala och lokala miljö kvalitetsmålen, agenda 2030, vattendirektivet uppnås samt att för livsmedelsområdet genomföra planerad, riskbaserad livsmedelskontroll. Hänsyn tas även till inriktningen i kommunens flerårsstrategi.

Införandet av det nya diariesystemet Ecos 2 kommer att ta extra tid i anspråk för både handläggare och administratörer samtidigt som vi kommer få ett bättre register och kunna göra bättre periodiseringar och uppföljningar.

Att fortsätta inventera avlopp och fokusera runt Färgens avrinningsområde är också ett arbete som syftar till att följa våra åtaganden i vattendirektivet och som även syftar till att följa miljö kvalitetsmålen och agenda 2030.

Genom att fortsätta arbeta med registren inom hälsoskyddsområdet erhålls en mer rättvisande bild av behovet av tillsyn. Underlagen för kostnadstäckning vid tillsynsprojekt med timdebitering blir mer tillförlitliga och årliga avgifter för hygieniska verksamheter och offentliga lokaler införs där så är lämpligt vilket medför att medel för regelbunden tillsyn säkerställs. Hälsoteamet har de senaste åren fått rutin på att genomföra tillsyn i projektform vilket medfört att antalet utförda tillsynstimmor ökat. Att få behålla samma mängd resurser är en förutsättning för att enheten ska kunna fullfölja det arbete som är igång inom bland annat radon, undervisningslokaler och fastigheter.

Befattningen kommunekolog har nu funnits på avdelningen i närmare två år vilket gör det möjligt med ett mer realistiskt underlag för behovsbedömning. Dessa år har till stor del ägnats åt vattenfrågor och miljöskyddskontoret ser ett tydligt behov av att få utrymme och resurser för de gröna naturvårdsfrågorna. Listan över arbetsuppgifter för ekologen är lång och här krävs hårda prioriteringar. Detta görs i tillsyns- och verksamhetsplanen med utgångspunkt i flerårsstrategin.

Under 2019 träder den nya kontrollförfordningen i kraft vilket medför flera större förändringar i livsmedelskontrollen vilket kommer att medföra mer administrativt arbete men också ett behov av översyn och anpassning av rutiner och arbetssätt under de kommande åren. Ett förslag på nytt system för riskklassning och avgifter för livsmedelskontroll har under 2018 varit ute på remiss och föreslås införas under 2020. Om förslaget antas i sin nuvarande utformning kommer det medföra betydande förändringar från och med 2021.

Behovet under de kommande åren är större än de resurser som finns till förfogande i dag vilket innebär att prioriteringar eller resursförstärkningar behövs. Under 2018 har nämndens arbete med att förbättra kostnadstäckningen för utförd tillsyn fortsatt.

Det beräknade behovet av personella resurser under 2019 är ca 24,5 handläggartjänster och ca 4,5 administrativa tjänster. Under 2018 har budgeten tillåtit drygt 21 handläggartjänster på miljöskyddskontoret.

Beräkning av resurser

Miljöskyddsnämnden använder sig av SKL:s modell för beräkning av planerbar tid. En heltidsanställd i Alingsås kommun har en teoretiskt faktisk arbetstid på ca 1755 timmar per år när

helgdagar, klämdagar och tid för raster är borträknad. När egen och gemensam tid, möten kompetensutveckling etc räknats bort så kvartstår runt 1000 timmar till tillsyn.

Verksamhetsområde	2019	2020	2021	Vattendirektivet	Agenda 2030	Miljökvalitetsmål
Miljöskydd	6700	6100	6100	Åtgärd 1, 2, 5	Mål 7, 13, 14	4, 5, 8, 9,
Lantbruk	570	570	520	Åtgärd 1, 2	Mål 2	3, 4, 7, 8, 9, 10, 13
Värmepump	480	480	480	Åtgärd 1	Mål 14	1, 8
Avlopp (inkl dagvatten)	6350	6250	6250	Åtgärd 3, 4, 5, 6, 7, 8	Mål 6, 13, 14	3, 4, 7, 8, 9, 10
Hälsa	4075	3705	3705	Åtgärd 6	Mål 3,6, 9, 11, 15	2,4, 6,8,12,14, 15
Kommunekolog	2050	2041	2041	Åtgärd 1, 6, 7, 8	Mål 6,13, 15	8,9,11,12,13,15,16
Livsmedel	4720	4795	4200	Åtgärd 5	Mål 2, 6	9
Administrativa uppgifter	4520	3870	3870			
Summa (timmar)	29 465	27 810	27 150			

Beräkning av personalresurser 2019

	Befintlig personalresurs 2019	2019 års behov av personalresurser	Differens 2019
Miljöskydd	6,2	6,7	-0,5
Lantbruk, avlopp, värmepumpar, dagvatten	7,1	7,3	-0,2
Hälsa	3	4	-1
Kommunekolog	1	2	-1
Livsmedel	4	4,7	-0,7
Administrativa uppgifter	3	4,5	-1,5
Avdelningschefer	2	2	0
Förvaltningschef	1	1	0
Kommunikatör	0,2	0,2	0
Miljöutredare	0	1	-1
SUMMA	27,5	33,4	5,9

Förutsättningar

Beskrivning av vårt ansvarsområde och vad som styr vår verksamhet

Miljöskyddsnämnden har det direkta ansvaret för att planera, genomföra och följa upp myndighetsarbetet inom miljö-, hälsoskydds- och livsmedelsområdena.

Kommunfullmäktiges direkta beställning av verksamhet för miljöskyddsnämnden finns i nämndens reglemente, som också styr det dagliga arbetet parallellt med lagstiftning, kommunens styrdokument och miljömålsdokument. Av flerårsstrategin som årligen antas finns de av kommunfullmäktige prioriterade målen, uppdrag till nämnden, nämndens åtaganden samt ekonomin sammanställda.

Nationella och lokala miljömål

Riksdagen har fastställt 16 nationella miljö kvalitetsmål. Målen ska vara styrande och vägledande för miljöarbetet i Sverige och vara uppnådda inom en generation, d.v.s. 20-30 år. De ska också vara vägledande för hur de allmänna bestämmelserna i Miljöbalken ska tolkas.

De lokala miljömålen för Alingsås kommun antagna av kommunfullmäktige avser perioden 2011-2019. Detaljerade mål för perioden efter 2013 har inte tagits fram.

Lagstiftning

Nämndens verksamhet styrs till övervägande del av lagstiftning. De lagar som främst styr nämndens arbete är

- EG-förordningar och direktiv
- EU:s tjänstedirektiv
- Livsmedelslagen
- Miljöbalken
- Förvaltningslagen
- Kommunallagen
- Offentlighets- och sekretesslagen
- Personuppgiftslagen
- Plan- och bygglagen
- Regeringsformen
- Skogsvårdslagen
- Smittskyddslagen
- Strålskyddslagen
- Tobakslagen

Lagstiftningen är till stora delar nationell men inom vissa områden gäller EU-lagstiftningen direkt utan att den har införlivats i den svenska. Det gäller framför allt inom livsmedelsområdet. Till lagarna finns en rad följdförfattningar som utfärdas av regering och centrala verk. Dessutom utfärdas en rad allmänna råd, direktiv, riktlinjer och vägledningar av Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Socialstyrelsen, Livsmedelsverket, Jordbruksverket med flera.

Omvärldsanalys

Alingsås är en expansiv kommun, vilket medför ett omfattande planarbete för nybyggnation.

Vattenförvaltningens åtgärdsplan 2016-2021 är fastslagen och innebär ökade krav på berörda myndigheter att säkerställa att åtgärder verkligen kommer tillstånd. För miljöskydds nämnden innebär detta arbete med tillsyn av enskilda avlopp, nya tillståndsansökningar för enskilda avlopp och fortsatt kontroll av dagvatten samt tillsyn av lantbruk och miljöfarlig verksamhet. Krav från Vattenmyndigheten på att vattenkvaliteten i Anten ska uppnå god status till 2021 innebär att stora resurser behöver läggas på inventering inklusive uppföljning och tillståndsprövning av enskilda avlopp runt sjön.

Utsläppsdirektivet (IED) innebär ökade administrativa krav vid tillsynen av en verksamhet.

FNs Agenda 2030 med de globala hållbarhetsmålen påverkar också Alingsås kommun. Kommunen som helhet arbetar med att effektivisera sitt miljö- och klimatarbete med stöd av Agenda 2030.

Europaparlamentet har fattat beslut om en ny kontrollförordning för livsmedelskontrollen som huvudsakligen ska tillämpas från och med den 14 december 2019. Detta medför ett behov av översyn och anpassning av rutiner. De ökade kraven på samsyn och samordning inom livsmedelskontrollen kommer också att ha en betydande påverkan de kommande åren. Ett större fokus på att upptäcka och hantera fusk samt införandet av det nationella RASFF-systemet medför att mer tid behöver skattefinansieras.

En stor del av miljöskydds nämndens verksamhet är händelsestyrd och därmed svår att förutse och planera. Hanteringen av oförutsedda händelser tar tid från planerad tillsyn och livsmedelskontroll.

Nämndens ärendehanteringssystem MiljöReda är föråldrat och kommer att bytas ut i januari 2018. Implementering av nytt system kommer att kräva resurser i form av pengar och arbetstid.

Redovisning av behov

Avdelningen för miljö och vatten

Avdelningens arbete är i nuläget uppdelat i stort sett i 5 olika arbetsområden; avlopp, lantbruk, värmepumpar, dagvatten och miljöskydd.

Energi och klimat

Under 2017 har vi börjat utbilda handläggare i tillsyn inom **energi och inomhusklimat**. Under 2018 har tillsyn i detta framförallt på objekt med fast årlig avgift påbörjats. Under 2019 kommer detta arbete fortsätta.

Avlopp

I avloppsteamet arbetar inspektörerna med bland annat tillsyn på enskilda avloppsanläggningar, tillståndsansökningar, även handläggning av ansökningar om tillstånd för inrättande av andra toaletter än sådana som kräver tillstånd enligt miljöbalken, begäran om förlängt slamtömningsintervall, klagomålsärenden, yttranden till olika instanser, deltagande i olika regionala och lokala referensgrupper (avloppsföreningens användarförenings styrelse, vattensamordningsgruppen).

Handläggning av ansökningar och anmälningar gällande enskilda avloppsanläggningar med en högsta belastning av 25 pe (personekvivalenter) är den klart dominerande arbetsuppgiften tillsammans med tillsynen på avloppsanläggningar (som 2018 varit till stor del i Antens avrinningsområde samt uppstart av Färgens avrinningsområde).

Under 2018 har fokus legat på tillsyn kring Anten under våren. I början av 2018 hade vi 2 stora informationsträffar om avlopp för de som bor i Färgens avrinningsområde, dessa börjar tillsynas under hösten/vintern 2018.

Enligt Havs- och Vattenmyndigheten (HaV) bör man ha ett tillsynsintervall på 10 år på samtliga avlopp, detta för att uppnå en åtgärdstakt på 5% vilket HaV anser att alla Sveriges kommuner ska uppnå. Därför planeras det för fortsatt tillsyn på enskilda avlopp även när alla avlopp kring Anten fått tillsynsbesök. Sammanlagt finns 4300 enskilda avlopp i kommunen. Därför bör den årliga tillsynstakten inte understiga 430 tillsynsbesök per år.

Aktivitet	2019	2020	2021	Vattendirektivet	Agenda 2030	Miljö kvalitetsmål
				Åtgärd 3, 4, 5, 6, 7, 8	Mål 6, 13, 14	3, 4, 7, 8, 9, 10
Avloppsansökningar 300 st	2400	2400	2400			
Tillsyn 450 st	1800	1800	1800			
Uppföljning av tillsyn, ca 200 st	800	800	800			
Förelägganden	300	300	300			
Klagomål	200	200	200			
Allmänna frågor samt referensgrupper, planering av tillsyn	300	300	300			
Registervård	300	200	200			
SUMMA	6100	6000	6000			

I tabellen ovan räknar vi med att vi får in 300 stycken tillstånd på ett år.

Lantbruk

I EUs ramdirektiv för vatten finns krav på att kommunerna ska bedriva tillsyn så att

- utsläppen av kväve och fosfor från jordbruk och hästhållning minskas samt att
- tillförseln av växtskyddsmedel minskar, detta innebär ökad tillsyn på lantbruk. Lantbruksregistret är också eftersatt och behöver gås igenom.

Nästan hela kommunen är numera känsligt område (sedan 2014, ej Hemsjö och Ödenäs församlingar) vilket också ställer lite andra krav på tillsynen, bland annat med antal djur och beräkning av kväve/fosfor kvoter etc.

I kommunen finns ett fåtal större lantbrukare kvar, men antalet mindre t.ex. hästägare har ökat.

Aktivitet	2019	2020	2021	Vattendirektivet	Agenda 2030	Miljö kvalitetsmål
				Åtgärd 1, 2	Mål 2	3, 4, 7, 8, 9, 10, 13
Antal objekt (över 2 de) 350 st	350	350	350			
Växtodlare	20	20	20			
Animaliska biprodukter	50	50	50			
Anmälan bekämpningsmedel	50	50	50			
Klagomål	30	30	30			
Registervård	100	100	50			
SUMMA	570	570	520			

Tillsynen har i tabellen ovan periodiserats och här räknar vi med att varje objekt får tillsyn vart 4e år och tillsynen tar 4 h. De objekt som vi räknat med är de som har över 2 djurenheter.

Dagvatten

Rening av dagvatten är anmälningspliktigt på samma sätt som rening av enskilda avlopp. Erfarenhetsutbyte med bland annat andra kommuner har gjort att dagvatten har fått ökat fokus. I dagsläget räknar vi med att 200 h går åt till hantering av dagvattenfrågor och tillsyn. I dagsläget saknas tydliga rutiner på hur vi ska hantera dagvattenfrågan i vår tillsyn. Detta har hittills inte prioriterats. **Skaler till alla rutiner inte är tydliga är att det saknas ett helhetsgrepp på hur dagvatten ska hanteras i kommunen. Ett kommunövergripande arbete ser vi saknas där man tex ser över vad kommunen vill i hela kommunen, vilka lösningar vill vi se i kommunen, tex mer lokal omhändertagande av dagvatten**

	2019	2020	2021	Vattendirektivet	Agenda 2030	Miljö kvalitetsmål
				Åtgärd 3, 4, 5, 6, 7, 8	Mål 6, 13, 14	3, 4, 7, 8, 9, 10
Anmälan dagvattenanläggningar	150	150	150			
Allmänna frågor, remisser, yttranden etc	100	100	100			
SUMMA	250	250	250			

Värmepumpar

I värmepumpar handlägger inspektörerna inkomna ansökningar/anmälningar. Under 2018 har vi tittat på tillsyn av värmepumpsfirmor och detta är något som inte tidigare gjorts. Då antalet kalgomål på borrkax ökat och några fall där det grumlat åar finns så är tillsyn av borrfirmor lite mer aktuellt.

Aktivitet	2019	2020	2021	Vattendirektivet	Agenda 2030	Miljö kvalitetsmål
				Åtgärd 1	Mål 14	1, 8
Anmälan / ansökan	320	320	320			
Klagomål	80	80	80			
Tillsyn	80	80	80			
SUMMA	480	480	480			

I anmälan/ansökan räknar vi med att det kommer in 80 st a 4 timmar. 2017 räknade vi med 120 st men det kommer inte komma in så därför tror vi att 80 st är mer realistiskt att räkna med framöver.

Miljöskydd

Inom miljöskydd så ingår flera olika verksamhetsområden, CFC, förorenade områden, kemikalier, avfall, cisterner.

Miljöfarlig verksamhet

I tillsynen på miljöfarliga verksamheter ligger tillsyn på både stora och små verksamheter. De större verksamheterna har beteckning B eller C och har i dagsläget regelbunden tillsyn. De mindre verksamheterna (U-verksamheter) började vi tillsyna mer regelbundet 2017 och har fortsatt under 2018. Tillsynen på mindre verksamheter är eftersatt och behöver fortsätta att prioriteras och periodiseras. I denna tillsyn ingår tillsyn på tandläkare, veterinärkliniker, sjukhus, fordonstvättar, fordonsverksamheter, mekaniska verksamheter, tankstationer, kosmetiska produkter, detaljhandel, cisterner etc.

Förorenade områden

Verksamheten består av tillsyn över förorenade områden enligt miljöbalken. Exempel på arbetsuppgifter är handläggning av anmälningar om efterbehandling, granskning av förslag till miljötekniska markundersökningar samt granskning av utförda undersökningar, tillsyn över efterbehandlingsåtgärder, inventering och riskklassning enligt MIFO (Metodik för Inventering av Förorenade Områden), tillsyn av misstänkt förorenade områden inklusive ansvarsutredningar, föreläggande om utredningar samt föreläggande om åtgärder, sammanställningar och redovisningar till Länsstyrelsen.

I dagsläget hanteras i första hand anmälningar om efterbehandling av förorenade områden. Då många nya byggprojekt berör tidigare använda områden används nästan all tid inom området till sådana "akuta" ärenden. I samband med saneringar har vi också tillsyn över dessa. Därutöver efterfrågas information och uppgifter i kommunala och statliga utredningar av olika slag, exempelvis kommunala utvecklingsområden och inför statliga infrastrukturprojekt.

Under 2013 inleddes tillsyn på misstänkt förorenade områden med högsta riskklass. Tillsynen görs på pågående verksamheter där tillsynsansvaret preliminärt bedömts ligga på kommunen och miljöskyddsmyndigheten. Tillsynen utgörs vanligen av ansvarsutredningar och resulterar vanligen i att myndigheten ställer krav på den ansvarige att utreda förorening och vid behov vidta åtgärder. Detta arbete kommer behöva fortsätta flera år framåt. Tillsyn på nedlagda deponier har varit nedprioriterat under flera år tillbaka i tiden. Under 2017 har vi bland annat varit delaktiga att ta fram underlag för att få fram vilka som finns och vilken prioritering dessa ska ha. En del tid går också åt att hantera inkomna klagomål och allmänna frågor kring dessa.

Cisterner

Under 2017 har vi påbörjat ett arbete att uppdatera vårt register för cisterner (brandfarlig vara) och lite tid kommer läggas på tillsyn. Detta är ett eftersatt område och vid t.ex. stora skyfall, is etc så kan cisterner gå sönder, läcka ut. Det kan ta mycket resurser att hitta källan till föroreningen och det kan få konsekvenser för miljö.

Cfc

Tillsyn på köldmedia tar en begränsad resurs men är en viktig del av tillsynen. Lagstiftningen har skärpts för köldmedia under de senaste åren. Ca 80 rapporter kommer in varje år och behöver hanteras. Under 2017 har vi kommit i kapp med denna tillsyn och uppdaterat registret. Under 2018 kommer en del tid få läggas på införandet av nytt ärendehanteringssystem samt hantera inkomna rapporter och anmälan om nyinstallation och skrotning.

Avfall

Avfallsobjekten ingår till stor del i B- och C- objekten med tillsyn regelbundet. Stor del av tiden går till nedskräpningsklagomål. Se över våra interna rutiner och försöka effektivisera handläggningen är prioritet 2019.

Kemikalier

Inom kemikalier finns tillsyn på detaljhandel (kosmetiska, hygienprodukter etc.) Under 2017 var vi bland annat med i projektet clp som kemikalieinspektionen gjort.

Område	Antal	2019	2020	2021	vattendirektivet	Agenda 2030	Miljökvalitetsmål
					Åtgärd 1, 2, 5	Mål 7, 13, 14	4, 5, 8, 9,
B-objekt mfv	16 st	600	600	600			
C-objekt mfv	55 st	550	550	550			
Timdebiterade C obj	50 st	100	100	100			
Anmälan mfv	15-25 st	300	300	300			
U objekt (6 h vart 4e år)	500 st	750	750	750			
Nedlagda deponier	Ca 7 st	250	250	250			
Inventering pcb							
Förorenade områden, riskklass 2	55 st	500	500	500			
Anmälan förorenade områden	10-20 st	900	900	900			
nedskräpningsklagomål		500	500	500			
Komposter		10	10	10			
Rivningsärenden		80	80	80			
Producentansvar och återvinning		50	50	50			
ÅVC	14 st	40	40	40			
CFC	80 st	160	160	160			
Anmälan cfc (inkl msa)	Ca 10 st	60	60	60			
Cisterner	Ca 300 st	250	250	250			
Projekt 3 st		600	600	600			
Kommunikation		200	200	200			
Registervård		200	200	100			
Nytt ärendehanteringssystem		600	0	0			
SUMMA		6700	6100	6100			

Avdelningen Livsmedel och Hälsa

Hälsa

Hälsateamet arbetar med hälsoskydd, radon, fysisk planering, strandskydd utifrån de nationella, regionala och lokala miljömålen "God bebyggd miljö", "Giffri miljö", "Frisk luft", "Säker strålmiljö", "Ett rikt växt- och djurliv", "Levande sjöar och vattendrag", "Levande skogar", utifrån miljöbalken och dess bestämmelser samt tobakslagen och strålskyddslagen. Dessutom arbetar teamet utifrån följande globala mål för hållbar utveckling i agenda 2030: "3 Hälsa och välbefinnande", "6 Rent vatten och sanitet", "9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur", "11 Hållbara städer och samhällen" och "15 Ekosystem och biologisk mångfald".

Teamet utför tillsyn av hygienlokaler, undervisningslokaler, offentliga lokaler, bostäder, strandskydd samt handlägger ansökningar, anmälningar och klagomål inom området.

Tillsynsregistren för hygienlokaler och offentliga lokaler är inte uppdaterade och ger därför inte en korrekt bild av resursbehovet. Arbetet med att skapa ett ändamålsenligt tillsynsregister på hälsoskyddsområdet behöver prioriteras under 2019. Detta kommer i sin tur öka möjligheterna att genom årliga avgifter säkerställa resurser för en regelbunden tillsyn men också relevanta underlag för beräkning av kostnadstäckning vid projektillsyn.

Teamet hanterar remisser från exempelvis polisen gällande offentlig tillställning, socialförvaltningen gällande utskänkning av alkohol och samhällsbyggnadskontoret gällande byggnationer.

Andra arbetsområden är miljöövervakning av luft med bland annat återkommande provtagning på fem platser, övergripande bullerfrågor (främst trafikbuller), deltagande i kommunens planarbete och bygglovgranskning..

2016 infördes årliga avgifter baserad på SKL:s taxemodell för verksamheter kopplade till undervisning och under 2017 påbörjas arbetet med att införa årliga avgifter för "stickande och skärande" verksamheten. Intentionen är att kommande år införa årliga avgifter inom ytterligare några branscher. Med årliga avgifter skapas andra förutsättningar för regelbunden planerad tillsyn.

Teamet lägger relativt stor del av sin tid på att hantera klagomål på bostäder. Ett förebyggande arbete med fastighetsägare påbörjades 2017 med målet bättre boenden och färre klagomål. Under 2017 besöktes 21 fastighetsägare, under 2018 planeras ytterligare ett 20-tal besökas och resurser för det fortsatta arbetet behövs även kommande år.

Tillsynen av radon i bostäder och undervisningslokaler har under flera år nedprioriterats varför det inte är troligt att regeringens miljömål att radonhalten i alla bostäder ska vara lägre än 200Bq/m³ senast 2020 kommer att uppnås i Alingsås. Under 2018 har stora resurser lagts på att återuppta tillsynen varför det är ytterst viktigt att resurser avsätts för fortsatt arbete och uppföljning de kommande åren.

I kommunen finns ett stort behov av arbete med nya detaljplaner. Rutinerna för planprocessen har setts över och för att ytterligare öka framtagningstakten av nya planer har flera planarkitekter anställts. Sammantaget innebär detta ett större deltagande för miljöskyddskontoret i varje plan vid framtagandet och att fler planer ska behandlas av nämnden.

Tillsyn av strandskyddet är en förhållandevis ny arbetsuppgift för miljöskyddsnämnden som inte kunnat prioriteras under flera år. Förutom hantering av klagomål bör en aktiv och uppsökande tillsyn

bedrivs. Alingsås kommun har ca 54 mil strandlinje som omfattas av strandskydd. En stor del av dessa områden är obebyggda eller glest bebyggda. För andra områden är exploateringsgraden hög. Där man hittar felaktigheter kan man förvänta sig långdragen ärendehantering.

Resursbehovet för tobakstillsynen finns redovisad för sig. Detta då det är en egen lagstiftning och nämnden inte kan finansiera tillsynen med avgifter varför det krävs att skattemedel avsätts för tillsynen. Resursbehovet beräknas öka markant från och med 2019 då ny lagstiftning på området förväntas träda i kraft 2019.

Kommunerna är skyldiga att kontrollera luftkvaliteten för att skydda människors hälsa samt naturmiljön. Kontrollerna syftar till att följa upp miljö kvalitetsnormer, följa upp miljömål, ge information till allmänheten och tjäna som underlag för planeringsprocesser. Kontrollerna i Alingsås sker genom mätningar och beräkningar i samverkan med Göteborgs Luftvårdsprogram och Luft i Väst. Hanteringen lokalt i Alingsås sköts av miljöskyddskontoret som också sammanställer och rapportera resultaten.

Tillsynen av naturreservat, naturminnen och fågelskyddsområden har under flera år nedprioriterats. I kommunen finns en politisk vilja att inrätta fler naturreservat varför det också kan ses som angeläget att tillsyna hur de skyddsområden som redan finns sköts. Miljöskyddskontoret gör bedömningen att tillsynen bör ske under en följd av år och att då den återuppstartas krävs något mer resurser då rutiner, kunskap och erfarenheter från tidigare saknas.

Aktivitet	2019	2020	2021	Vattendirektivet	Agenda 2030	Miljökvalitetsmål
Tillsyn hygienlokaler (årlig avg)	40	80	80		Mål 3	Giftfri miljö
Tillsyn hygienlokaler (tim avg)	150	100	100		Mål 3	Giftfri miljö
Tillsyn offentliga lokaler (årlig avg)	440	460	460		Mål 3 och 6	Giftfri miljö
Tillsyn offentliga lokaler (tim avg)	120	100	100		Mål 3 och 6	Giftfri miljö
Fysisk planering	750	750	750		Mål 9 och 11	God bebyggd miljö
Strandskydd	520	520	520		Mål 15	Ett rikt växt och djurliv, Levande sjöar och vattendrag
Fastigheter klagomål & tillsyn	575	575	575		Mål 3 och 6	Giftfri miljö och God bebyggd miljö
Radon	250	250	150			Säker strålmiljö
Ärenden anmälan	50	50	50			
Ärenden klagomål	150	150	150		Mål 3	
Ärenden remisser	200	200	200			
Implementering av taxa samt registervård	100	50	50			
Luftövervakning	80	80	80		Mål 9 och 11	Frisk luft
Tillsyn naturreservat	150	100	100		Mål 11 och 15	Ett rikt växt- och djurliv, Levande sjöar och vattendrag Levande skogar
Tillsyn naturminnen	50	50	50		Mål 11 och 15	Ett rikt växt och djurliv
Tillsyn fågelskyddsområden	50	50	50		Mål 15	Ett rikt växt och djurliv
Tobakstillsyn	100	100	100			
Nytt ärendehanteringssystem	200	0	0			
Utbildning MN	100	40	40			
Elektromagnetiska fält	1	1	1			
Summa (timmar)	4075	3705	3555			

Kommunekolog

Alingsås kommunekolog återfinns sedan januari 2017 på miljöskyddskontoret och tillhör organisatoriskt avdelningen livsmedel och hälsa. Ekologen är en resurs för hela kommunen.

Kommunekologen sitter med i Anten Mjörn kommittén och Säveåns vattenråd samt ansvarar för den kommunövergripande vattensamordningen genom den under 2017 inrättade vattensamordningsgruppen.

För närvarande finns flera pågående Lona-projekt som Alingsås kommun är inblandade i. Skyttprojekt vid Säveån ska enligt plan avslutas under 2018. Projektet kring Stora Torstö pågår till och med 2020. Tiden för projektet för att uppdatera kommunens naturvårdsprogram har förlängts till och med 2019. Projektet för ekosystemtjänster kommer att pågå ytterligare en tid liksom projektet Mariedal. Att med delfinansiering genom Lona-bidrag öka kunskapen om och skyddet av naturvärden i kommunen är en möjlighet som Alingsås kommunen bör utnyttja mer. Listan på vad som behöver inventeras kan göras lång. Om bidrag söks och beviljas skulle man under 2019 kunna inventera tex invasiva främmande arter, rödlistade och fridlysta växter, lavar, mossor, svampar eller insekter eller arter inom potentiella reservatsområden.

Kommunekologen samarbetar med kommunens planavdelning när så behövs. Detta för att ge ekologens perspektiv i de planer som tas fram. Med den tillväxttakt som kommunen önskar kommer antalet planer troligen öka och denna del i ekologens uppdrag att öka. Även vid ärenden gällande strandskyddsdispenser är kommunekologen en resurs som samhällsbyggnadsnämnden kan behöva.

Miljöskyddskontoret ser att det finns ett behov av att avsätta resurser för naturvård vilket tex skulle kunna vara förebyggande information till invånare, dialog med föreningar eller inventering av olika värdefulla arter. Miljöskyddskontoret ser ett stort behov av att i kommunen starta en naturvårdsgrupp liknande vattensamordningsgruppen för att samla och samordna kommunens naturvårdsarbete. Detta förutsätter dock att resurser även avsätts på de övriga förvaltningar som medverkar i gruppen.

Miljöskyddsnämnden åtog sig i flerårsstrategi 2018-2020 att öka dialogen med fastighetsägare i anslutning till Mellbyån. Under våren och sommaren har dialog med lantbrukare i området förts. Om miljöskyddskontoret ges ytterligare uppdrag kring Mellbyån behövs tid varför sådan avsatts i denna behovsutredning.

I juni 2018 beslutade kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta att Alingsås kommun avser att inrätta ett kommunalt naturreservat för området Ekåsaryd samt att miljöskyddsnämnden ges i uppdrag att ta fram förslag på gränsdragning och reservatsbestämmelser. Kommunfullmäktige har in sin tur i augusti beslutat att hänskjuta beslutet till flerårsstrategiberedningen 2019-2021.

Miljöskyddskontoret har, trots den oklara utgången i ärendet, valt att i denna behovsutredning ta höjd för det arbete som inrättandet av ett nytt naturreservat skulle medföra.

Kommunekologen svarar på många remisser och enkäter som inkommer till kommunen. Antalet kontakter utifrån i form av telefonsamtal och e-post är större än till förvaltningens övriga handläggare varför tid behöver avsättas för detta. Tid för att hantera ärenden initierade utifrån samt för kommunikation med kommuninvånare och föreningar är nödvändig.

Aktivitet	2019	2020	2021	Vattendirektivet	Agenda 2030	Miljö kvalitetsmål
				Åtgärd 1, 6, 7, 8	Mål 6, 13, 15	8, 9, 11, 12, 13, 15, 16
Säveåns vattenråd	100	100	100			
Vattensamordningsgrupp	100	100	100			
Anten Mjörn kommittén	50	0	0			
Lokala arbetsgrupper vatten	100	100	100			
Mellbyån	100	100	100			
Lona (pågående projekt)	300	300	300			
Planer SBK	100	300	300			
Blåplan (handlingsplan vatten)	200	200	200			
Bygglov	20	20	20			
Inrätta nytt naturreservat	300	300	200			
Inventera naturvärden	100					
Sammanställa gjorda inventeringar	100	0	0			
Naturvårdsgrupp	100	150	150			
Lokala arbetsgrupper naturvårdsgrupp	0	150	150			
Remisser & Enkäter	100	100	100			
Kommunikation med kommuninvånare och extern samverkan	200	200	200			
Utbildning MN	100	40	40			
Summa (timmar)	2050	2040	2040			

Livsmedel

Livsmedelsteamet arbetar med planerad och oplanerad livsmedelskontroll utifrån den nationella planen för kontroll i livsmedelskedjan, den av miljöskyddsnämnden antagna kontrollplanen samt de nationella målen för den offentliga livsmedelskontrollen. Målen för livsmedelskontrollen utgår från de övergripande målen med EU:s livsmedelslagstiftning; att skydda människors och djurs hälsa och växters sundhet och att värna konsumenternas intressen samt att se till att den inre marknaden fungerar effektivt.

Bestämmelser som styr livsmedelskontrollen finns i livsmedelslagstiftningen som i stor utsträckning är gemensam för hela EU. I förordning 882/2004 om offentlig kontroll finns krav på att varje medlemsstat ska utforma en flerårig nationell kontrollplan.

Den offentliga livsmedelskontrollen ska genomföras regelbundet och vara riskbaserad, rättsäker, ändamålsenlig och effektiv d.v.s. resurserna ska användas där de behövs och riktas dit de ger bäst effekt, så att målen i lagstiftningen uppnås. Kontrollen ska vara oberoende från ekonomiska eller andra intressen. Det ska finnas tillräckligt med kompetent personal som har tillgång till bra hjälpmedel och laboratorieresurser. Den offentliga kontrollen ska leva upp till den kontrolltid och besöksfrekvens som fastställs i Miljöskyddsnämndens kontrollplan för livsmedel. De anläggningar som endast har en halv till två timmars årlig kontrolltid får glesare kontrollbesök dvs besöks inte varje år. Alla anläggningar ska dock inom en 3-5-årsperiod ha fått den kontrolltid de tilldelats och betalar för.

Exempel på arbetsuppgifter är planerad och oplanerad kontroll, registrering av nya verksamheter, föreläggande och förbud samt omvärldsbevakning och samordning med andra kontrollmyndigheter. Teamet hanterar remisser, inkomna RASFF och utreder klagomål, misstänka matförgiftningar och smittspårning. Administrativt arbete såsom risk- och erfarenhetsklassning och rapportering till Livsmedelsverket och Smileypremiering utförs. Teamet ansvarar också för att ta fram och uppdatera beredskapsplan för livsmedel och dricksvatten.

Frågor inom livsmedels- och dricksvattenområdet besvaras och ibland genomföra informationsinsatser. För att medverka till en likvärdig tillsyn i hela livsmedelskedjan deltar inspektörerna i lokala, regionala och nationella arbetsgrupper och projektarbeten. Tid behövs också för intern kalibrering och samsyn samt omvärldsbevakning.

Miljöskyddsnämnden svarar för den operativa offentliga kontrollen vid ca 400 livsmedelsanläggningar. Den årliga kontrolltiden för dessa anläggningar är ca 1300 timmar. Sedan 2017 finns nationella operativa mål för livsmedelskontrollen beslutade av Livsmedelsverket. Miljöskyddsnämnden har tagit ställning till dem och arbetar med dem sedan 2017.

Under 2018 har flera större förändringar av livsmedelskontrollen genomförts och i och med att en ny kontrollförordning träder i kraft 2019 kommer ytterligare förändringar att krävas för att leva upp till kraven i lagstiftningen. Det nya iRASFF-systemet som infördes i mars 2018 medför att antalet larm ökat markant varför ytterligare resurser i form av tid finansierad av skattemedel måste tillsättas. Kontrollens fokus på kontroll av livsmedelsfusk ökar och kommer sannolikt att ta allt fler timmar i anspråk. Tid som delvis behöver finansieras av skattepengar.

Förslag på ny riskklassningsmodell har under sommaren 2018 varit ute på remiss och enligt förslaget ska den nya modellen införas under 2020 för att gälla från och med 2021. Förslaget medför en större förändring i antalet timmar planerad kontroll. Miljöskyddskontoret har dock i nuläget valt att inte ta hänsyn till förslaget då det ännu är väldigt oklart om och i så fall när det träder ikraft.

Sedan oktober 2017 gäller nya dricksvattenföreskrifter med bland annat mer omfattande krav på HACCP och andra förutsättningar för bedömning av omfattningen på provtagning. Det nuvarande avgiftssystemet ger i nuläget inte helt täckning för den tid kontrollen av dricksvattenanläggningar tar.

Europaparlamentet har fattat beslut om en ny kontrollförordning som huvudsakligen ska tillämpas från och med den 14 december 2019. Detta medför ett behov av översyn och anpassning av rutiner och arbetssätt under de kommande tre åren. Den nya kontrollförordningen innebär bland annat ökade krav på internrevisioner, offentliggörande av kontrollrapporter, kompetensutvecklingsplan samt provtagningsplan.

Aktivitet	2019	2020	2021	Vattendirektivet	Agenda 2030	Miljökvalitetsmål
				Åtgärd 5	Mål 2 & 6	Grundvatten av god kvalitet
Planerad kontroll	1600	1600	1300			
Extra offentlig kontroll	100	100	100			
Registrering	100	100	100			
Kontrollskuld	75	100	100			
Samverkan intern och externt*	970	870	870			
Projekt	100	100	100			
Kontrollrelaterat administrativt arbete	885	1155	870			
Misstänkt matförgiftning/Klagomål	100	100	100			
Tillfälliga verksamheter	40	40	40			
Remisser	40	40	40			
Kontrollstöd	60	60	60			
RASFF	100	150	150			
Beredskapsplan	40	30	20			
Information till livsmedelsföretagare	160	160	160			
Upprätthållande Smiley	40	40	40			
Enskilda vattentäkter	10	10	10			
Nytt ärendehanteringssystem	100	0	0			
Utbildning MN	100	40	40			
Summa (timmar)	4720	4795	4200			

*I denna tid ingår planering, samsyn intern, i regionen, länet och landet. Finansieras via kontrollavgifter.

Administrativa uppgifter

Administration

Kontorets administratörer tillhör sedan maj 2017 organisatoriskt samhällsbyggnadskontorets administrativa enhet. Administratörerna diarieför, expedierar, fakturerar, konterar och arkiverar. De arbetar med uppföljning av verksamheten genom att ta fram uppgifter till Insikt och kontorets internrevision. Administratörerna utför också nämndarbete.

Behoven av resurser för administration ökar i takt med ökat krav på planering, dokumentation och uppföljning. Rätt mängd administrativa resurser är en förutsättning för ett väl fungerande och rättsäkert kontor.

Miljöskyddskontorets ärendehanteringssystem MiljöReda är i stort behov av uppgradering. Under 2018 har avtal om nytt system skrivits. Ett nytt system levereras i januari 2019 vilket kommer att kräva resurser för implementering och inläring.

Miljöskyddsnämndens arkiv har begränsad kapacitet. En genomgång av arkivet påbörjades 2013, varvid det konstaterades att ärenden behöver gallras (rensas ut) och gamla handlingar som inte behövs i det dagliga arbetet köras till centralarkivet. Under 2016 och 2017 har en del arbete gjorts för att strukturera upp i arkivet. Det finns dock en stor del kvar att göra.

Kommunövergripande uppgifter

Miljöskyddskontoret ska biträda kommunledningskontoret vid kommunens övergripande miljöplanering, exempelvis, miljöredovisning, miljöindikatorer, miljöbokslut och utredningar kopplade till utvecklingsområden mm. Kontoret ger också miljökompetensstöd till andra nämnder och förvaltningar, i första hand kommunstyrelsen. Nämnden har i uppdrag av kommunfullmäktige att driva ett miljöforum för politiker och medverka vid kommunens krisplanering

Organisation och ledarskap

Under 2016 gjordes en omorganisation på miljöskyddskontoret som innebar att två avdelningar med varsin chef inrättades under förvaltningschefen. Det kan konstateras att omorganisationen medfört att det på förvaltningen är färre medarbetare per chef vilket varit efterfrågat under en längre tid.

Under 2017 var miljöskyddschefen tillförordnad chef för tekniska förvaltningen och samhällsbyggnadskontoret och under 2018 har en av miljöskyddskontorets avdelningschefer varit tillförordnad chef för miljöskyddskontoret, tekniska förvaltningen och samhällsbyggnadskontoret. Kommunen har 2017 till 2018 genomfört en översyn av nämndstrukturen och nu beslutat att miljöskyddskontoret förblir en egen förvaltning med egen nämnd och förvaltningschef. Processen med att rekrytera förvaltningschef pågår. Förvaltningens möjligheter att driva utvecklingsfrågor under 2017 och 2018 har påverkats påtagligt av att chefer på förvaltningen delats med två andra förvaltningar.

Aktivitet	2019	2020	2021
Uppföljning av verksamheten (Insikt, utsökning uppgifter för uppföljning, internrevision)	200	200	200
Administration (diarieföring, expediering, fakturering, arkivering mm)	2800	2800	2800
Implementering av nytt ärendehanteringssystem	500	0	0
Nämndarbete	300	300	300
Miljöövervakning	100	100	100
Verksamhetsutveckling och kvalitetsarbete	200	200	200
Utveckling och införande av e-tjänster	100	100	100
Miljöplanering inklusive miljöarbete	80	80	80
Miljöbokslut	40	40	40
Utbildning MN	200	50	50
Kommunikatör	200	200	200
Summa (timmar)	4720	4070	4070